

Studietur for demokratiudvalget i Region Midtjylland

**Tampere, Finland
den 31. oktober – 2. november 2012**

Indledning

Region Midtjyllands midlertidige udvalg vedrørende demokrati har været på studietur den 31.oktober- 2.november 2012 til Tampere, Finland. Formålet med studieturen har været at understøtte udvalgets formål om at indsamle viden og erfaringer om, hvordan man kan arbejde med borger- og brugerinddragelse både i Danmark og i udlandet, samt indhente inspiration til valgaktiviteter og politisk kodeks.

Programmet for studieturen er vedlagt som bilag.

Deltagere, politikere:

Regionsrådsmedlem Anders Vistisen
Regionsrådsmedlem Mette Valbjørn
Regionsrådsmedlem Kurt H. Jørgensen
Regionsrådsmedlem Carl Johan Rasmussen
Regionsrådsmedlem Erik Vinther
Regionsrådsmedlem Harry Jensen

Deltagere, administrationen:

Kommunikationschef Birgitte Thingholm
Sekretariatschef Carsten Lind
AC-fuldmægtig Louise Holk

Onsdag den 31.oktober 2012

Velkomst og præsentation af Finland og den finlandske model

v/ Ms Ritva Salisma, projektleder

Der blev givet en overordnet introduktion til Finland og den finske model. Finland har tre niveauer, et nationalt med parlament, regering og ministerier, et regionalt niveau med 18 regioner (og Ålandsøerne), samt et kommunalt niveau med 336 selvstyrende kommuner.

Det regionale niveau i Finland er anderledes end i Danmark og derfor ikke så sammenligneligt. Finlands 18 regioner har hovedfokus på regional udvikling og planlægning. De har ikke serviceydelser for borgerne, som regionerne i Danmark. Hver region har et regionsråd, hvor kommunerne sidder som repræsentanter. Regionsrådet i Tampere består af 57 medlemmer. Det kommunale niveau består som nævnt af 336 selvstyrende kommuner. Kommunerne er ansvarlige for basisydelser for borgerne, såsom ydelser i forbindelse med:

- uddannelsesområdet
- børneområdet
- ældreområdet
- sundhedsområdet
- transportområdet
- m.m.

Der kan dog være nogle opgaver, der varetages som "joint municipalities", det kunne f.eks. være et hospital. Mange kommuner er meget små (helt ned til 150 borgere) og kan derfor ikke selv løfte opgaven selv. Desuden er det også mere hensigtsmæssigt, at de drives i fællesskab, for eksempel på grund af fælles optageområde. Hospitalsområdet er blandt andet medvirkende til, at den finlandske model er et aktuelt diskussionsemne i Finland.

Tampere

Tampere er Finlands tredje største by med et indbyggertal på ca. 216.000. Tampere er tidligere kendt som en industriby, men i dag også som en uddannelsesby med flere universiteter. Tampere Kommune beskæftiger næsten 14.500 medarbejdere. Tampere City Council består af 67 medlemmer, der er valgt for en fireårig periode. For oversigt over Tamperes organisation henvises til figur bagerst i materialet.

Tampere anvender en "municipal operational model" og har været en forløber i Finland i udviklingen af den. Det er en ny model, anvendt siden 2007, som bygger på: *mayoral model*, *purchaser-provider-model* og *customer orientation*, som det fremgår af nedenstående figur.

The operational model of the city of Tampere

- **The city of Tampere is a forerunner in Finland in developing municipal operational models – a new model since 2007**
  - Renewal of political leadership by means of mayoral model
  - Purchaser-provider-model
  - Customer orientation
- **Mayoral model gives recognizable face to the political leadership of the city, and the preparation of issues is democratically managed**
- **Services are arranged with the needs of the residents in mind, through purchaser-provider co-operation aiming at effectiveness, variety and economy**
- **City residents are heard during the preparation of issues and the planning of services**

20

16.1.2013

 TAMPEREEN KAUPUNKI

Torsdag den 1. november 2012

Velkomst og introduktion til Tampere og det øvrige program

v/ Mr. Timo P. Nieminen, borgmester,

v/ Ms. Satu Vuorinen, leder af International Kontor

Præsentation af Valma project & ALVARI – Channel for Local Democracy

v/ Ms. Eija Uurtamo, projektleder Den Lokale Demokratienhed

Tampere har haft fokus på at engagere og inddrage borgerne, og i dag er det en del af deres strategi, at borgerinddragelse er en del af deres standardprocedurer. Det fokus og mål har blandt andet betydet, at der er etableret en demokratienhed, der særligt har fokus på at facilitere borgerinddragelse.

Borgerinddragelsen foregår på flere måder, særligt to tilgange blev præsenteret på mødet, Valma og ALVARI.

Valma

Valma er et værktøj til demokrati via nettet, der giver borgerne mulighed for at ytre sig om emner, der bliver lagt på hjemmesiden. Valma blev startet op i en udviklingsfase i 2002. På daværende tidspunkt var e-participation nyt for alle, og ikke noget man havde særlig kendskab eller erfaringer med, hverken beslutningstagere, administrationen eller borgerne. Man havde dog en it-afdeling, der havde lyst til at prøve nye it-services, og det udviklede sig til, at Tampere lavede en simpel hjemmeside, hvor borgerne blev bedt om at sende deres meninger om politikernes dagsordener. Det var en god start og lærerigt, men man erfarede, at det var en forholdsvis sen inddragelse. Det har derfor løbende udviklet sig og ændret sig til det nuværende Valma-værktøj.

Dét, der er særligt kendetegnende ved det nuværende Valma, er, at det lægger emner ud til debat på et meget tidligt tidspunkt, uden at der angives særlige rammer eller retning for emnerne. Men de bliver lagt ud i planlægningsfasen, hvor den videre proces for, hvordan og hvornår borgerne kan give deres mening tilkende, også skitseres på hjemmesiden.

Valma og administrationens it-systemer er forbundne, så borgerne kan følge med i den videre behandling af emnerne, herunder se relaterede dokumenter og beslutninger. Borgernes bemærkninger til emnerne bliver gjort tilgængelige for alle, ligesom bemærkningerne sendes til de involverede beslutningstagere, planlæggere m.m.

Valma er dermed med til at understøtte åbenhed og sammenhæng.

En af Tamperes erfaringer i forbindelse med borgerinddragelse, er, at hvis borgerinddragelse skal lykkes, er kommunikation vigtigt:

“There is no participation without communication.”

Man skal derfor også afsætte ressourcer til kommunikation. Tampere har f.eks. anvendt kommunikationsmedarbejdere til at sikre offentliggørelse af borgernes tilkendegivelser, herunder skaffe tilladelser, sikre at svarene ikke er upassende m.m. Endvidere arbejder medarbejderne også med kommunikationen via layoutet på hjemmesiden, herunder at siden er overskuelig nemt at bruge m.m. Derudover er det Tamperes erfaring, at det også er vigtigt,

at kommunikere mulighederne til borgerne, det vil sige at gøre borgerne opmærksomme på inddragelsesmulighederne. Derfor er det blandt andet også vigtigt med et godt samarbejde til og eksponering i pressen. I Tampere er borgerne knyttet til en lokal avis, der når ud til de fleste, hvilket derfor er en god informationskanal. Derudover sender Tampere elektroniske nyhedsbreve med emner, brugerne er interesserede i.

Generelt kan det være svært at få borgerne inddraget, og der har også været svingende deltagelse fra borgere på Valma, som det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 1: Statistik over Valma

Year	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Items	37	14	4	9	17	18	16	16	10
Comments	495	192	97	225	470	794	496	1214	169

Ud fra Tamperes erfaringer med Valma er det vanskeligt at vurdere, hvad et passende og tilstrækkeligt antal kommentarer er. Det er oftest i ligeså høj grad vigtigt at få nye vinkler på emnerne og helt nye ideer fra borgerne.

Det er både mindre og større emner, der lægges på hjemmesiden, fx budget, effektiviseringer af skoler og planlægning af højhus

For yderligere information om Valma: www.baltic.org/files/896/valma_inenglish_netti.pdf

Alvari

Alvari er en anden måde, hvorpå Tampere forsøger at inddrage borgerne. Alvari er en kanal for interaktion mellem byen og dens borgere. Det giver borgerne mulighed for at få informationer om ens lokalområde, samt mulighed for at bidrage til og have indflydelse på planlægningen af tiltag i ens lokalområde. Modsat er det for byen en god mulighed for at få kendskab til, hvad der foregår lokalt og få bidrag til beslutningsprocessen.

Alvari fungerer i nedsatte arbejdsgrupper, der er kendetegnet ved nedenstående:

- Medlemmerne af alvari-grupperne er udpeget af byrådet hvert andet år
- Grupperne arbejder i fire delområder med 40.000 indbyggere
- Fri adgang til Alvari grupperne for borgere og repræsentanter fra foreninger og forretninger
- Ca. 55 medlemmer i hver gruppe
- Grupperne arbejder hovedsageligt i undergrupper
- Undergrupperne har ca. 25 møder om året
- Medlemmer af byrådet kan ikke være medlem af en Alvari-grupper.
- En medarbejder fra Tamperes Lokale demokratienhed fungerer som planlægger/organisator for hver gruppe

De aktiviteter, der iværksættes, er kendetegnet ved, at de er planlagt og realiseret i samarbejde mellem byen og borgere i byen. ALVARI er en del af "UBC Good Practice Database" og samler ligeledes erfaringer fra andre byer og lande, og fungerer dermed også som en "good practice database."

Det er Tampere's vurdering, at Alvari har været en god måde til inddragelse, men der er også stadig udfordringer ved inddragelse, f.eks. at motivere embedsmænd til at lytte til borgernes forslag, få inddragelsen gjort til en integreret del af arbejdsprocesserne og at få trænet embedsmænd i at planlægge inddragelse.

Formål

For Tampere har formålet med inddragelse blandt andet være at sikre sig mere kvalificerede beslutninger. De har den tilgang, at det er borgerne, der er eksperter i at bruge deres serviceydelser, derfor skal de også involveres. Derudover er der også den fordel, at det er en mulighed for at komme i kontakt med den 'almindelige' borger, frem for de mere traditionelle professionelle høringspartere. Så formålet er også at skabe tættere kontakt til borgerne (og dermed øge valginteressen og deltagelsen).

Det er dog også vanskeligt at inddrage borgerne. Det kræver visse ressourcer, og at man anvender de rigtige metoder til borgerne, som er forskellige afhængig af målgruppe. For Tampere har det været en ny måde at arbejde på, og det har krævet en vis kulturændring. Det har derfor krævet både øvelse og tilvænning, både for at finde de rigtige metoder til inddragelse, og for at sikre at fagfolk forstår betydningen af inddragelse. Endvidere, hvis man ønsker at gøre brug af elektroniske sider til inddragelse, er det vigtigt, at der også afsættes ressourcer til at "holde siden i gang." Det er vigtigt, at man som borger har fornemmelsen af, at man får respons på siden, og hvis man besøger hjemmesiden, så er der aktivitet og mulighed for at ytre sig om nogle emner. Ellers mister borgerne interessen.

Præsentation af valgaktiviteter

v/ Ms. Eija Uurtamo, projektleder Den Lokale Demokratienhed

I forbindelse med Tampere's netop afholdte byrådsvalg den 28. oktober 2012, blev valg og valgaktiviteter drøftet. Tampere har haft en svingende, men generelt faldende, valgdeltagelse fra 71 % i 1992 til 56,2 % i 2012.

Den faldende stemmeprocent er blandt andet en af årsagerne til, at Tampere har fået større fokus på borgerinddragelse med det formål at motivere borgerne til at være engageret i udviklingen af Tampere, og øge interessen for byen og byrådets arbejde.

Derudover har Tampere haft informationer om valget og byen på hjemmesider, og har reklameret for mulighed for at stemme i forvejen, samt øvrige reklametiltag for valget.

Et andet tiltag, som Tampere har anvendt, er Voting Advice Application (VAA).

- VVA er en internet applikation, der kan hjælpe vælgere med at identificere det parti, der står tættest på deres præferencer
- VAA blev udviklet af Den Lokale Demokratienhed i samarbejde med partierne
- 537 ud af 670 kandidater gav deres svar
- Omkring 20.000 brugere besøgte VVA hjemmesiden
- VAA blev brugt til undervisning i skolerne

Præsentation af Tampere Børneparlament og Ungdomsforum

v/ repræsentanter fra ungdomsrådet

I forlængelse af præsentationen af valgaktiviteter blev Tampere børneparlament og ungdomsforum præsenteret.

Børneparlamentet består af 20 medlemmer, og har et årligt budget på 10.000 Euros. Budgettet bliver blandt andet brugt til stipendier til udvalgte skoler til renovering af legepladsen o.l.

Ungdomsforummet er en gruppe af unge mellem 12-22 år, der består af 23 repræsentanter, der bliver valgt for en etårig periode. Hovedformålet med Tampere Ungdomsforum er at øge ungdomsdemokratiet i Tampere, hvilket de blandt andet gør ved at:

- forsøge at fremme og forbedre ungdommens forhold og muligheder
- samarbejde med byen og byrådet
- samarbejde med skoler, herunder præsentationer af demokratiarbejde, og undervisning

Medlemmer af Ungdomsparlamentet deltager fast i flere byrådsudvalg og på møder, der beskæftiger sig med emner vedrørende unge. De deltager i møderne på lige vilkår med de øvrige medlemmer, men har dog ikke stemmeret. Deltagelse fra Ungdomsparlamentet er efter byrådets ønske. For ungdomsparlamentet er deltagelse i byrådet og andre komiteer en mulighed for at udtrykke de unges meninger under beslutningsprocessen. Ungdomsforummet har ligeledes et årligt budget på 10.000 euro, som de blandt andet har brugt til yde støtte til skoler og ungdomsorganisationer, etablering af cafe for unge, træningssteder for bands m.m.

Præsentation af det nye ungdomsmultikulturelle center 13

V/ Mr. Jussi Kuvaja, koordinator af e-services

Der blev givet en præsentation af og rundvisning i Tampere ungdomscenter og tiltag og involvering i forbindelse med denne. Aktiviteterne i centeret er blandt andet opstået ved inddragelse af de unge og ud fra de unges egne ideer og behov.

Tampere og de unge er meget glade for centeret. Det er en mulighed for at aktivere og inddrage de unge, samt understøtte udviklingen af dem, ved hjælp af de mange aktiviteter centeret kan tilbyde, f.eks. udgivelse af magasiner, fotografering og andre kreative tiltag.

Fredag den 2. november 2012

Præsentation af "The City Council Agreement 2010-2012" og "Good Governance Guide"

v/ Ms Leena Kostianien, viceborgmester

v/ Mr. Ritva Salisma, projektleder

Tampere har udarbejdet en "Byrådsaftale", som er en aftale/erklæring om hvilke tiltag, byrådet vil foretage i den kommende valgperiode. Aftalen er udarbejdet af politikerne selv.

"Good Governance guide" er en grundlæggende guide til politisk ledelse. Tampere grundlag for deres politiske ledelse bygger på Administrative Procedure Act (fra 2004), the Finnish Local Government Act (1997), samt andre øvrige love.

Tampere lægger i deres ledelse stor vægt på borgernes rettigheder, herunder også særlig fokus på borgernes ret til inddragelse. De ønsker at høre og kende borgernes mening, hvilket f.eks. også fremgår eksplicit af The Finnish Local Government Act:

The Finnish Local Government Act

- **Regulates the functions of a municipality**
- **Residents right of participation**
  - "The council shall ensure that local residents and service users have opportunities to participate in and influence their local authority's operations."
- **Information to the residents**
  - "Local authorities shall inform their residents about matters that they are considering, plans concerning them, the processing of matters, decisions taken and their effects."

6 17.1.2013 TAMPEREEN KAUPUNKI Ritva Salisma

Derudover har Tampere byråd selv lavet nogle retningslinjer og regler for, hvordan de vil arbejde. Det har de gjort via regler for, hvordan de ønsker deres møder skal afvikles, herunder retningslinjer for hvor lang tid man må tale, hvem der må være i salen, fotografering og videooptagelse m.m. Derudover har de udarbejdet en City Council agreement, gældende i perioden 2010-2012, som definerer, hvilke mål de arbejder for i perioden.

Præsentation af Tampere Senior Project

v/ Ms. Mari Patronen, program-ansvarlig

Tampere har haft fokus på borgerinddragelse blandt byens ældre, særligt ved etableringen af Tampere Senior Project, som er et strategisk projekt i Tampere, gældende i perioden 2012-2020.

Projektet skal hjælpe med at skabe nye løsninger, som bedre matcher behovene i takt med, at der kommer et stigende antal ældre i byen. Tampere Senior har en koordinerende funktion for aktiviteter og aktører, der er involveret i at skabe bedre vilkår for ældre, og kan betragtes som en paraplyfunktion for initiativer inden for ældreområdet.

For at få ideer og hjælp til at skabe nye løsninger, der matcher de ældres behov, har Tampere Senior haft fokus på at inddrage de ældre i byen. De har blandt andet afholdt flere workshops med henblik på at få skitseret og identificeret, hvilke behov og ønsker de ældre borgere har, og hvad det er vigtigt for dem.

"Involvement of senior citizens along with other age groups in the city is the key to success."

Tampere Senior har haft gode erfaringer med involveringen, og har fundet det konstruktivt. Det kan selvfølgelig være en udfordring at komme i kontakt med borgerne og sikre den "rette" involvering. Tampere Senior har facebooksider og internetsider, men det er en udfordring med elektroniske medier til den målgruppe, og derfor er kommunikationen i højere grad baseret på face-to-face/mundtlig kommunikation. Der er også kommunikeret via reklamer/poster på ældrecentre, aviser m.m.

Tampere Senior har også stor fokus på at samle forskellige enheder, f.eks. at få universiteter og forskningsenheder til at arbejde sammen med virksomheder og andre, med henblik på at starte og etablere innovative samarbejder med byen for at sikre, at byen er et godt sted at være som ældre.

To af Tampere Senior projekter er Geriatric Polyclinic og Härmälä Campus Model, som blev præsenteret.

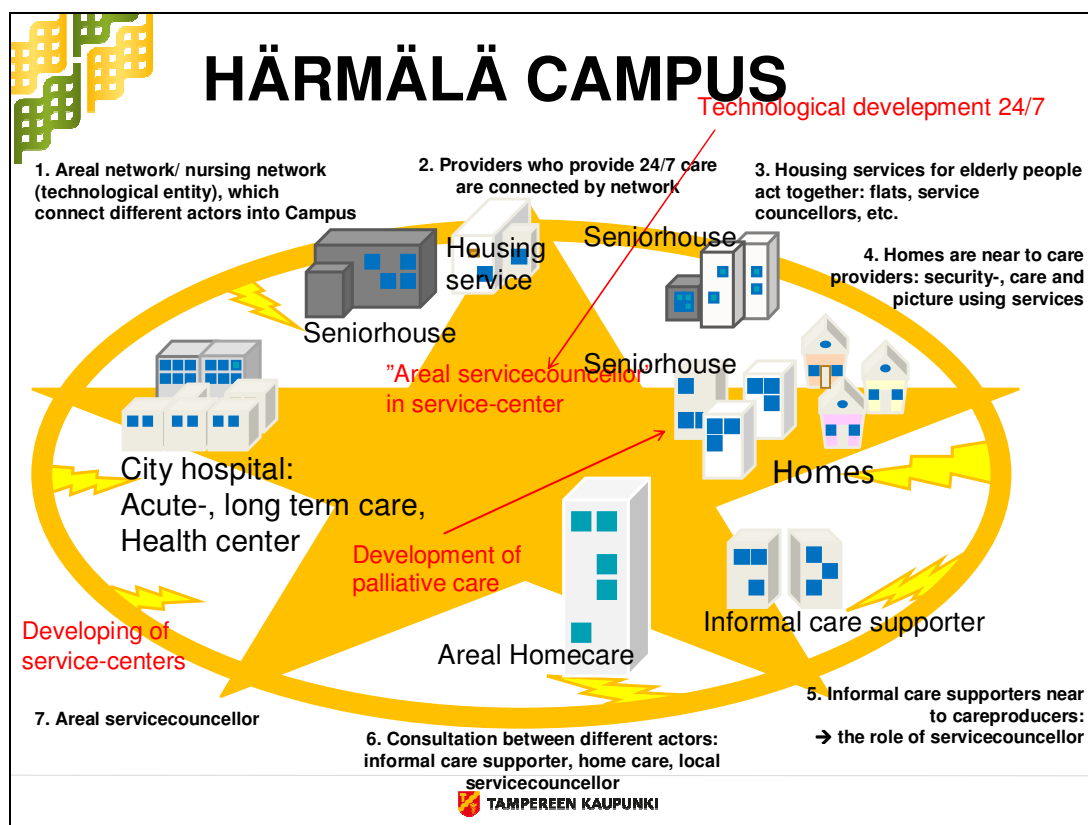
Geriatric Polyclinic

Geriatric Polyclinic har fokus på at gøre det muligt for seniorer at blive i eget hjem længst muligt og være i stand til at yde den påkrævede service i hjemmet. Målet er, at et stigende antal ældre borgere kan blive i deres hjem længere. Det har stillet krav til den måde, der skal arbejdes på og den måde, plejen af ældre tidligere har været struktureret på. Det kræver større samarbejde mellem de enkelte aktører samt ændring i tankegange. Formålet har blandt andet været at sikre større kvalitet hos den ældre samt forebygge hospitalsindlæggelser o.l.

Härmälä Campus Model

Härmälä har fokus på at samle ydelser, og er baseret på "areal thinking", hvor der er fokus på, at ydelserne er i nærheden af de ældre borgere, og at de ikke behøver flytte fra deres hjem for at modtage ydelser. Ydelserne kommer til dem. Det stiller krav til, at der er forskellige aktører i området, og at de indgår i og drager nytte af tæt samarbejdet med hinanden.

Härmälä Campus Model er illustreret i nedenstående figur:

Bilag

Oversigt over Tampere organisering fremgår af nedenstående figur:

Program den 31. oktober 2012

9.15	Det forstås, at vi mødes kl. 9.15 i Aalborg lufthavn inden for hovedindgangen i afgangshallen, hvorefter vi kan foretage check-in sammen. (Senest check-in 40 minutter før afgang jf. billetterne)
10.25 - 11.10	Aalborg – Kastrup (Anders Vistisen flyver fra Bruxelles – Kastrup)*
12.45 - 15.20	Kastrup – Tampere
16.00 - 16.30	Transport med taxa fra lufthavn til hotel ----- Adresse: HOTEL VICTORIA Itsenaesyydenkatu 1 33100 TAMPERE Puh. +358-(0)3- 2425 111, e-mail: kati.murtonen@hotellivictoria.fi
16.30 - 17.40	Ankomst til hotellet og indkvartering
17.40	Vi mødes med Satu Vourinen (kontaktperson) ved hotellets reception, hvorefter vi går til The Old City Hall.
18.00	Velkomst og præsentation af Finland og den finlandske model v/ Ms Ritva Salisma, projektleder Der gives en overordnet introduktion til Finland og deres struktur, herunder også snitflader mellem stat, regioner og kommuner. Efterfølgende middag og dialog med politiske repræsentanter: Ms. Leena Kostiainen, viceborgmester, formand for den konservative gruppe Mr. Olli-Poika Parviainen, viceborgmester, formand for den grønne gruppe Mr. Timo Hanhilahti, viceborgmester, centerpartiet Mr. Pekka Salmi, formand for socialdemokraterne ----- Adresse: Old City Hall, Keskustori 10, Tampere

* Bruxelles – Kastrup kl. 10.40 - 12.10

Program for den 1. november 2012

8.00 – 9.15	Morgenmad på hotellet
9.15 – 9.30	Transport til næste programpunkt (gåtur)
9.30 – 10.30	Velkomst og introduktion til Tampere og det øvrige program v/ Mr. Timo P. Nieminen, borgmester, v/ Ms. Satu Vuorinen, leder af International Kontor Der gives en overordnet introduktion til Tampere og deres måde at arbejde på, samt introduktion til det øvrige program. ----- Adresse: City Central Administration Building Aleksis Kiven Katu 14-16, 5. sal., Tampere
10.30 – 12.30	Præsentation af Valma project & ALVARI – Channel for Local Democracy v/ Mr. Eija Uurtamo, projektleder Den Lokale Demokratienhed <u>Valma – er demokrati på nettet:</u> Valma er et værktøj til demokrati via nettet, der giver borgerne mulighed for at ytre sig. Valma lægger emner under forberedelse på nettet, og angiver den videre proces for, hvordan og hvornår borgerne kan give deres mening tilkende, henviser til øvrige informationer m.m., gør bemærkningerne tilgængelig, sender bemærkningerne til de involverede beslutningstagere m.m. For yderligere information om Valma: Valma project <u>ALVARI – en kanal for lokal demokrati</u> er en distributionskanal for interaktion mellem Tampere og dens borgere. Det er en platform, hvor det er muligt at få informationer om ens lokalområde, samt mulighed for at bidrage til planlægningen af ens lokalområde. De aktiviteter der iværksættes er kendetegnet ved, at de er planlagt og realiseret i samarbejde mellem byen og borgere i byen. ALVARI er en del af "UBC Good Practice Database" (UBC= union of Baltic cities), og samler ligeledes erfaringer fra andre byer og lande, og fungerer som en "good practice database." For yderligere information om ALVARI: ALVARI – Channel for Local Democracy For yderligere information om Tamperes tilgang til e-demokrati: http://www.baltic.org/files/623/anntileskinen_tampere.pdf Præsentation af valgaktiviteter v/ Mr. Eija Uurtamo, projektleder Den Lokale Demokratienhed Der gives en præsentation af nogle af Tamperes valgaktiviteter og erfaringer i forbindelse med det netop afholdte byrådsvalg den 28. oktober 2012. Efterfølgende drøftelse af valgaktiviteter med henblik på gensidig inspiration og erfaringsudveksling med henblik på at skabe øget opmærksomhed og fokus på kommunal/regionalvalg.

12.30 – 13.15	Frokost
13.15 - 13.30	Transport til næste programpunkt (gåtur)
13.30* -	Præsentation af Tampere Børneparlament v/ Ms Mija Nivala, ungdomsmedarbejder Præsentation af Tampere Ungdomsforum v/ Jani Patrakka & Marjo-Reetta Kaul, repræsentanter fra Ungdomsforum Ms Päivi Laukamo, ungdomsmedarbejder I forlængelse af præsentationen af valgaktiviteter gives en præsentation af Tampere børneparlament og ungdomsforum, herunder hvilke erfaringer Tampere har med disse. Medlemmer af Ungdomsparlamentet har mulighed for at deltage i byrådets møder og i udvalg, der beskæftiger sig med emner vedrørende unge. Præsentation af det nye ungdomsmultikulturelle center 13 v/ Mr. Jussi Kuvaja, koordinator af e-services Der gives en præsentation af Tampere ungdomscenter og tiltag og involvering i forbindelse med denne. Aktiviteterne i centeret er opstået ved inddragelse af de unge, og er blevet til fra de unges egne ideer og behov. ----- Adresse: Satakunnankatu 13, Tampere
15.00* -	Opfølgning på dagens program (i lokale i Ungdomscenteret)
19.00	Fællesmiddag

*Tiderne er cirka-tider og fleksible i forhold til formiddagens program.

Program for den 2. november 2012

8.00 - 9.00	Morgenmad og check ud (kufferne kan opbevares på hotellet i et aflåst rum.)
9.00	Check-ud fra hotellet
9.00 - 9.30	Transport til næste programpunkt (gåtur)
9.30 - 11.00	Præsentation af "The City Council Agreement 2010-2012" v/ Ms Leena Kostianien, viceborgmester Der gives en præsentation af "Byrådsaftalen", som er en aftale/erklæring for hvilke tiltag byrådet vil foretage i den kommende valgperiode. Aftalen er blevet udarbejdet af politikerne selv. Præsentation af Good Governance Guide v/ Mr. Ritva Salisma, projektleder I forlængelse af præsentationen af "The City Council Agreement" gives en præsentation til Tampere's "Good governance guide," som er en grundlæggende guide til politisk ledelse. Efterfølgende dialog om udarbejdelse af politiske guidelines og politiske dilemmaer og udfordringer. (Emnet skal ses i relation til demokratiudvalgets proces og tema om politisk kodeks.) ----- Adresse: City Central administration building Aleksis Kiven katu 14-16, Tampere
11.00 - 12.00	Præsentation af TampereSenior Project v/ Ms. Mari Patronen, program-ansvarlig Der gives en præsentation af "Tampere Senior – ældresamfundet som en mulighed" med særligt fokus på inddragelsesprocessen. Tampere Senior er et strategisk projekt med det formål at gøre Tampere et godt sted at være for seniorerne. Det inkluderer blandt andet, at samle forskellige partnere, der er interesserede i de ældres velbefindende. Et mål er blandt andet at igangsætte innovativt samarbejde mellem byen, virksomheder, forskningsenheder m.m. med henblik på at levere den rette ældreservice, også i fremtiden. Derudover har projektet fokus på at se de ældre som en positiv og værdifuld ressource i samfundet. TampereSenior er involveret i at koordinere forskellige projekter.
12.00 - 12.15	Transport til hotellet (gåtur)
12.15 - 13.15	Frokost på hotellet

13.15 - 14.00	Opfølgning og evaluering på studieturen
14.15 - 14.45	Afgang fra hotellet, transport fra hotellet til lufthavnen, taxi
14.45 - 16.00	Check-in
16.00 - 15.55	Tampere-Pirkkale - Stockholm
17.30 - 18.10	Stockholm - Kastrup
19.45 - 20.30	Kastrup - Aalborg
20.30	Ankomst Aalborg